

PRIKAZI NOVIH KNJIGA, ČASOPISA I ZNANSTVENIH SKUPOVA

REVIEWS OF NEW BOOKS, MAGAZINES AND CONFERENCES

360 GODINA ORGANIZIRANOG ČITANJA I KNJIŽNIČARENJA U KOPRIVNICI (KNJIŽNICE I ČITAONICE GRADA KOPRIVNICE 1650. - 2010. : SPOMENICA KNJIŽNICE I ČITAONICE "FRAN GALOVIĆ" KOPRIVNICA. IZDAVAČ: KNJIŽNICA I ČITAONICA "FRAN GALOVIĆ", KOPRIVNICA, 2010., 301 STR.)

Prvi podatak o nekoj knjižnici u Koprivnici datira iz 1650. godine - radilo se o knjižnici Župe sv. Nikole koja je imala 59 knjiga. Otada je, do danas kada samo gradska koprivnička knjižnica ima preko 100.000 knjiga, prošlo 360 godina. Kako navodi glavna urednica knjige *Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice 1650. - 2010.* Dijana Sabolović-Krajina, ravnateljica Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica, koja je i izdavač knjige, taj broj asocira na puni krug, odnosno određenu zaokruženost, cjelinu, te je upravo sada bilo pravo vrijeme da se povijest organiziranog čitanja i knjižničarenja u Koprivnici pokuša rekonstruirati i usustaviti. Tog vrlo zahtjevnog posla još 2005. godine prihvatila se skupina stručnjaka, na čelu sa spomenutom urednicom, te su ga kroz pet godina odradili i više nego korektno podarivši nam ovu vrlo kvalitetnu knjigu.

Knjigu bismo mogli dvojako podijeliti na dva dijela. Prema prvom kriteriju, ovu bismo knjigu mogli podijeliti na njezin stručno-znanstveni i popularni dio, a prema drugom na dio koji govori o Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" i dio koji govori o ostalim knjižnicama i čitaonicama u Koprivnici. S obzirom na takvu podjelu u ovoj bi knjizi vrlo široka paleta čitatelja mogla pronaći svoj interes.

Što se tiče stručno-znanstvenog dijela knjige, u njemu je ponajviše obrađena povijest kako koprivničkih čitaonica i knjižnica tako i današnje spominjane gradske knjižnice. Hrvoje Petrić s Filozofskog fakulteta iz Zagreba u svojem je članku *Prve knjižnice i čitaonice u Koprivnici (1650. - 1869.)* obradio najstarije poznate koprivničke knjižnice i čitaonice, i to od one prve spominjane iz 1650., do Trgovačko-obrtničke knjižnice iz 1869. Daljnju povijest brojnih koprivničkih knjižnica i čitaonica do 1945. godine u svojem je članku *Čitaonice i knjižnice u Koprivnici (1871. - 1945.)* obradila Josipa Strmečki iz Knjižnice i čitaonice "Fran Galović". Širi društveni kontekst osnivanja, djelovanja i nestajanja koprivničkih knjižnica i čitaonica u 19. i prvoj polovici 20. stoljeća u svojem prilogu *Čitaonice, knjižnice i koprivnička društva u 19. i prvoj polovici 20. stoljeća* zatim daje Božica Anić iz Muzeja grada Koprivnice.

Nakon ovih priloga, slijedi dio knjige koji je posvećen samo današnjoj gradskoj koprivničkoj knjižnici - Knjižnici i čitaonici "Fran Galović". Njezinu povijest od osnivanja 1945. do 1994. godine u opsežnijem prilogu *Gradska knjižnica i čitaonica u Koprivnici 1945. - 1994.* obradila je Dijana Sabolović-Krajina. U tom su razdoblju stvoreni temelji za suvremenu gradsku knjižnicu kakvu poznajemo danas. Knjižnica je kroz to vrijeme promijenila nekoliko sjedišta te je djelovala kao sastavnica nekoliko društava i ustanova, no prvo se 1981. uselila u današnju vlastitu zgradu na glavnom koprivničkom trgu, a zatim se 1991. i institucionalno osamostalila kao posebna ustanova te dobila svoje današnje ime po istaknutom hrvatskom književniku Franu Galoviću iz Podravine. Razdoblje velikih i brzih društvenih i posebno tehnoloških promjena od 1995. do 2009. godine u djelovanju koprivničke knjižnice u svojem je članku *Moderna knjižnica: Knjižnica i*

čitaonica "Fran Galović" Koprivnica 1995. - 2009. obradio Kristijan Ujlaki iz Knjižnice i čitaonice "Fran Galović". U tom je razdoblju knjižnica obnovila i modernizirala zgradu u kojoj se danas nalazi, ali je modernizirala i definirala i svoju današnju ulogu i funkciju kulturno-informacijskog i multimedijalnog središta Koprivnice otvorenog svima. Ujlaki u svojem prilogu predstavlja najznačajnije projekte i aktivnosti te ostale činjenice po kojima je koprivnička knjižnica do danas postala jedna od najboljih narodnih knjižnica u Hrvatskoj. Na prošla dva priloga nadovezuje se prilog *Lokacije i adaptacije Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica od 1945. do danas* Ljiljane Vugrinec iz Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" u kojem se detaljnije govori o lokacijama na kojima je djelovala koprivnička gradska knjižnica od 1945. do danas, te o brojnim adaptacijama njezine današnje zgrade.

Tim prilogom je na neki način zatvoren dio knjige koji se bavi ukupnom poviješću koprivničke gradske knjižnice, te je istovremeno otvoren dio knjige koji predstavlja njezine pojedine veće odjele. Tako je ista autorica u narednom svojem prilogu *Bibliobusna služba Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica* obradila bibliobusnu službu koprivničke knjižnice koja djeluje od 1979. do danas, a u drugom, *Matičnost Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica i mreža knjižnica - povijest i suvremenost*, njezinu funkciju matične knjižnice prvo za općinu Koprivnica, a od 1992. i za cijelu Koprivničko-križevačku županiju. U tom prilogu autorica daje i popis mreže knjižnica u spomenutoj županiji. U taj krug priloga spadao bi još i prilog Kristijana Ujlakija *Posebne zbirke Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica* u kojem opisuje pojedine zasebne zbirke koje danas ima koprivnička gradska knjižnica.

Posljednji dio knjige čine esejistički, memoaristički i slični tekstovi više autora. Tako prvo Dijana Sabolović-Krajina u svojem članku *Knjižnica danas, knjižnica ubuduće* donosi svoja promišljanja o težištima koprivničke knjižnice budućnosti, odnosno budućnosti koprivničke knjižnice. Zatim slijedi poglavlje knjige naslovljeno *Sjećam se...* u kojem dvanaestak istaknutih kulturnih, znanstvenih i društvenih djelatnika iz Koprivnice i okolice, odreda prijatelja i suradnika koprivničke gradske knjižnice, iznosi svoja sjećanja i razmišljanja o koprivničkoj gradskoj knjižnici ili općenito o čitanju i knjigama. Našli su se u toj rubrici povjesničarka Mira Kolar-Dimitrijević, teoretičar i povjesničar književnosti Milivoj Solar, književnici Pajo Kanižaj, Božidar Prosenjak, Damir Mađarić, Zvonko Todorovski i Maja Gjerek, novinari Ivo Čičin-Mašansker i Željko Krušelj, akademska slikarica Sunčanica Tuk, lingvistica i teoretičarka fenimizma Rada Borić, likovni kritičari Marijan Špoljar i Nada Beroš, urednik i izdavač Krunoslav Jajetić, dizajner Antonio Grgić i dr. Poseban nešto duži esej o čitanju i knjigama pod naslovom *Tragač za stranicama knjige* napisao je koprivnički književnik Vjekoslav Prvčić, a to poglavlje, ali i cijeli primarni dio knjige zatvara esej *Pismo knjižničara korisnicima ili razmišljanje o onome što bi knjižničari željeli reći korisnicima, ali možda (još) nisu imali priliku*, potpisan s "Vaši knjižničari".

Knjiga je popraćena pogovorom koji je napisao Ilija Peić iz Narodne knjižnice "Petar Preradović" iz Bjelovara, te prigodnim slovom koprivničkog gradonačelnika Zvonimir Mršića i koprivničko-križevačkog župana Darka Korena. Prilog knjizi čine i izvatici iz recenzija koje su napisali istaknuti bibliolog i knjižničar Aleksandar Stipčević i povjesničar i geograf Dragutin Feletar. Na kraju knjige nalaze se i biografske bilješke o autorima stručnih tekstova te kazalo imena osoba spominjanih u knjizi.

Kao što je vidljivo iz ovako kratko predstavljenog sadržaja, knjiga dakle nudi pregled povijesti i suvremenosti, ali i pogled u budućnost koprivničkog knjižničarstva. Važnija poglavlja u knjizi prevedena su na engleski jezik, kao i naslovi svih radova te sažetci stručnih radova što će pripomoći promoviranju knjige i u međunarodnom kontekstu. Za one čitatelje sklonije lakšem štivu, u knjizi se nalaze i esejistički i prigodni članci iz kojih se također može mnogo toga saznati o koprivničkim knjižnicama u prošlosti i sadašnjosti. Na sve pobrojano na najbolji se način nadovezuje i moderno i

pregledno grafičko oblikovanje knjige, u kojem dominiraju kružnica, koja krasi i naslovnu stranicu, i narančasta boja po kojoj je koprivnička gradska knjižnica danas prepoznatljiva, te odlična tehnička izvedba knjige (tvrde korice i dr.) čime dobivamo kroz više kriterija vrlo kvalitetnu knjigu kakvu bogata i raznolika prošlost i suvremenost knjižničarenja i čitanja u Koprivnici i zaslužuje.

Mario Kolar

EKONOMSKA I EKOISTORIJA: ČASOPIS ZA GOSPODARSKU POVIJEST I POVIJEST OKOLIŠA, VOLUMEN VI, BR. 6, 2010., 271 STR.

Nakon što su pojedini brojevi znanstvenog časopisa za ekonomsku povijest i povijest okoliša *Ekonomska i ekohistorija* (ur. Hrvoje Petrić i Drago Rosandić) do sada bili posvećeni odnosima ljudi i rijeka (br. 3), ljudi i šuma (br. 4) te ljudi i lova (br. 5), najnoviji 6. broj tog časopisa, objavljen krajem 2010. godine, tematski je posvećen istraživanju odnosa ljudi i planina/gora iz ekohistorijske perspektive. Također kao i u prijašnjim brojevima i u ovom je broju zastupljeno nekoliko tema iz Podravine.

Glavni tematski blok časopisa koji govori o odnosu ljudi i planina/gora otvara izvorni znanstveni rad Drage Rosandića s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu *Zrinska gora u ranome novom vijeku* u kojem autor na temelju prije svega kartografskih izvora propituje nastanak i razloge trajanja oronima Zrinska gora u ranome novom vijeku. Marin Knezović iz Zagreba u svojem izvornom znanstvenom radu *Planine, brda i brežuljci u ranosrednjovjekovnim hrvatskim ispravama* pokušava procijeniti koliko su obilježja planinskog i gorskog okoliša bila važna za stanovnike hrvatskog priobalja u ranom srednjem vijeku s obzirom na to koliko ih se spominje u tadašnjim ispravama. Hrvoje Petrić s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu u svojem izvornom znanstvenom radu *Kalničko gorje u ranome novom vijeku*, pisanom u cijelosti engleskim jezikom, prvo daje prirodnogeografske osobitosti Kalničkog gorja u ranome novom vijeku, pokušavajući pritom rekonstruirati i njihovo stanje u tom vremenu, a nakon toga prati ranonovovjekovne procese njihove antropizacije. Marko Šarić sa Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu u svojem izvornom znanstvenom radu *Planine i morlački svijet u Dalmaciji* na primjeru triju najvažnijih planina u Dalmaciji (Velebit, Dinara i Biokovo) analizira interakciju njihovih prirodnih obilježja i moralčkog povijesnog fenomena, tj. daje analizu složenih odnosa unutar uzročno-posljedičnog lanca prirodni okoliš - društveni odnosi - gospodarski sustavi - kulturni obrasci. Slaven Bertoša s Odsjeka za povijest Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli u svojem izvornom znanstvenom radu *Planina Učka i mozaici iz njezine novovjekovne prošlosti* govori o najznačajnijim epizodama iz prošlosti te najviše planine u Istri te daje opis topografske skice ceste preko Učke iz 1878. godine. Viktorija Košak iz Katoličkog školskog centra "Ivan Pavao II" iz Bihaća u svojem izvornom znanstvenom radu *Glad u planinama i nizinama u drugoj polovici 18. stoljeća* istražuje utjecaj prirodnogeografskog položaja naseljenih područja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini na pospješivanje ili ublažavanje gladi u 18. stoljeću, odnosno uspoređuje kako su se s krizom i gladi u 18. stoljeću nosili s jedne strane nizinsko međimursko područje, a kako s druge strane brdsko-planinsko područje potkozarja. Tematski blok o odnosu ljudi i planina/gora zatvara izvorni znanstveni rad Boruta Batagelja iz Povijesnog arhiva iz Celja *Odkritje gora* pisan u cijelosti na slovenskom jeziku. Batagelj u svojem članku govori o strukturalnim promjenama shvaćanja i doživljavanja planina i gora u Sloveniji do početka 20. stoljeća - prije prosvjetiteljstva gore su smatrane i doživljavane kao prostori straha i općenito neugodnih iskustava, no nakon prosvjetiteljstva, i pogotovo do početka 20. stoljeća do kada su obavljena mnoga

detaljna istraživanja slovenskih planinskih i gorskih prostora, na njih se počinje gledati kao na nešto ugodno i zanimljivo, a iskorištavalo ih se i kao nacionalne mitologeme.

Kao što je to bio običaj i do sada, i ovaj broj časopisa nakon glavnog tematskog bloka donosi još nekoliko znanstvenih i stručnih radova koji se ne uklapaju u glavnu temu broja, te na kraju prikaze novih knjiga i časopisa te izvještaje sa znanstvenih skupova.

Taj drugi blok znanstvenih radova čini pet priloga. Mira Kolar-Dimitrijević iz Zagreba u svojem izvornom znanstvenom radu *Prve kreditne ustanove za pomoć seljaštvu u Hrvatskoj* govori o predujmionama iz Brdovca (1873.) i Drnja (1883.) koje predstavljaju prve kreditne ustanove u Hrvatskoj koje su na isti način pokušavale sanirati i plemićke i seljačke posjede na osnovi samopomoći, odnosno međusobnog pomaganja. Andrej Studen iz Instituta za noviju povijest iz Ljubljane u svojem izvornom znanstvenom radu ironijskog naslova *Ko zaboliju nosnice*, pisanom u cijelosti na slovenskom jeziku, govori o katastrofalnim higijenskim uvjetima, ponajviše onima koji su povezani s neadekvatnim postupanjem s ljudskim izmetom i smradovima povezanim s tim, koji su vladali u nekim slovenskim gradovima u 19. stoljeću. Alfred J. Rieber sa Central European University iz Budimpešte u svojem izvornom znanstvenom radu *Borbe za euroazijske pogranične zemlje i korijeni Hladnoga rata*, pisanom u cijelosti na engleskom jeziku, daje nov geokulturni pogled na međuodnose pet multikulturnih carstava (Habsburškog, Ruskog, Otomanskog, Itanskog i Kineskog) od 16. stoljeća do ranog 20. stoljeća i njihove imperijalne vlasti u 20. stoljeću, a zatim analizira razloge za Hladni rat kao osnovu borbi za formiranje granica euroazijskih pograničnih zemalja. Taj drugi blok znanstvenih i stručnih radova zatvara, zbog iznenadne smrti autora, nercenzirani, ali u svakom slučaju, znanstveni rad *Velika prekretnica: peak energy i dezintegracija industrijskih društava* Tomislava Markusa, u kojem se analizira problematika vrhunca ekstrakcije nafte i njezino značenje za suvremenu ekonomsku krizu i budućnost industrijskih društava. Nakon Markusova priloga Gordan Ravančić donosi kratku Markusovu bio-bibliografiju kao oproštaj od tog prerano umrlog iznimno perspektivnog povjesničara. Konačno, taj blok časopisa zatvara *Izbor iz bibliografije radova o gospodarstvu Samobora* koji je pripremio Danijel Vojak iz Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar iz Zagreba.

Posljednji blok časopisa donosi brojne prikaze novih knjiga, časopisa i znanstvenih skupova. Marko Šarić donosi opsežan prikaz knjige *Vatra: sažeta povijest* (Zagreb, 2010.) Stephena J. Pynea, Sanja Lončar donosi prikaz zbornika *Zrinska gora* (Petrijnja-Sisak-Zagreb, 2010.), Lóránt Bali prikazuje knjigu Norberta Papa *Hungary in the attraction of the Balkan and the Mediterranean* (Pečuh, 2010.), Ivan Zupanc donosi prikaz knjige Ružice Vuk *Ludbreška Podravina* (Ludbreg-Samobor, 2009.), Suzana Pešorda prikaz zbornika *Album predaka: zbornik zavičajne povijesti* (Zagreb, 2009.), Nenad Vajzović prikaz knjige Ivana T. Berenda *Ekonomska historija Evrope u XX veku* (Beograd, 2009.), Dragan Markovina donosi prikaz knjige Luje Matutinovića *Ogled o ilirskim provincijama i Crnoj Gori* (Zagreb, 2009.), dok nekoliko autora donosi prikaze novih brojeva nekoliko časopisa: Antonio Gotovac donosi opsežan prikaz časopisa *Global environment* (br. 3, 2009.), Dragutin Feletar prikaz časopisa *Geoadria* (br. 1, 2010.), a Mira Kolar-Dimitrijević prikaz 15. broja te Petar Feletar prikaz 16. broja (oba iz 2010.) časopisa *Podravina*. Ovaj vrlo opsežni i zanimljivi broj *Ekonomske i ekohistorije* završava izvještaj Željka Holjevca s 40. međunarodnog kulturno-povijesnog simpozija *Mogersdorf* koji se 2010. održao u Celju.

Na kraju valja napomenuti kako se cjelokupni sadržaj kako starijih brojeva, tako i ovog novog broja *Ekonomske i ekohistorije* može, osim u tiskanom obliku, pronaći i u elektroničkom obliku, točnije u pdf-inačici, na internetskom portalu hrvatskih znanstvenih časopisa *Hrčak* (<http://hrcak.srce.hr/ekonomska-i-ekohistorija>), dok se stariji brojevi mogu pronaći i u *flash* verziji na internet-skim stranicama Društva za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju (http://eko-eko.digitalna-humanistika.org/?page_id=49).

IVAN PEKLIĆ: KRIŽEVAČKA TRAGETKINJA NINA VAVRA U HRAMU HRVATSKE TALIJE, KRIŽEVCI 2010., 260 STR.

U izdanju Gradske knjižnice "Franjo Marković" Križevci objavljena je knjiga *Križevačka tragedkinja Nina Vavra u hramu hrvatske Talije*, povjesničara Ivana Peklića. Kako sam autor navodi, postoje dva razloga za pisanje ove monografije: sto trideseta godišnjica rođenja Nine Vavre (1879.-1942.) i Vavrina ljubav prema kazališnoj umjetnosti na koju profesor Peklić želi skrenuti pozornost. Monografija je nastala s namjerom da prikaže lik i djelo Križevčanke, prvakinje hrvatskoga glumišta s početka 20. stoljeća, znamenite filmske glumice, spisateljice i prevoditeljice. Građa koju je autor prikupio sastavljajući ovu monografiju, prvi je puta na vidjelo iznijela Vavrino aktivno sudjelovanje u kulturnom životu Hrvatske između dva svjetska rata. Recenzenti knjige su dr.sc. Snježana Banović, kazališna redateljica i dr.sc. Darko Lukić, dramaturg. U knjizi su i opsežni sažeci na engleskom, njemačkom i talijanskom jeziku.

U prvom dijelu monografije prikazan je život ove svestrane umjetnice na temelju istražene arhivske građe i iskaza drugih autora o Vavri. Iz Matične knjige rođenih Župe sv. Ane saznajemo da je Nina Vavra rođena 5. siječnja 1879. godine u Križevcima. Školovanje je započela u Križevcima, a nastavila u Zagrebu gdje je završila glasovitu Miletićevu glumačku školu i tako započela svoj kazališni rad. Godine 1908. Nina Vavra udaje se za kolegu i umjetničkog prijatelja, redatelja Josipa Bacha. Dugo godina njihov umjetnički rad teče zajedno. On je ravnatelj drame, a ona mu je pomagačica i glumica.

Drugi dio monografije opsegom je najveći, a posvećen je Vavrinom kazališnom djelovanju. U njemu autor posebno naglašava njezin uspjeh u ulogama tragičnih majki, te ističe ulogu u Ogrižovićevoj *Hasanaginici*. Ova predstava održala se na programu punih 26 godina, a ulogom Hasanaginice Vavra je doživjela svoj najveći uspjeh i ostala nenadmašena do današnjih dana. Mnogobrojne kritke iz svih tadašnjih novina, iznesene u ovom poglavlju, svjedoče koliko se zaista cijenio Vavrin kazališni rad. Opisi pojedinih poglavlja bogato su popraćeni fotografijama iz života Nine Vavre i plakatima brojnih predstava u kojima je sudjelovala. Plakati predstava tijekom više od 40 godina njezine kazališne karijere sačuvani su u Muzejskoj kazališnoj zbirci Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazalište i glazbu HAZU.

Treći dio monografije posvećen je gostovanjima Nine Vavre izvan matičnog kazališta. Iz brojnih osvrta na predstave, novinskih članaka i časopisa saznajemo da je Vavra gostovala u Pragu, Beogradu, Nišu, Osijeku, Daruvaru, Bjelovaru, Splitu, Karlovcu, ali i u rodnim Križevcima gdje je nastupila s predstavom *Mača Petra Petrovića Pecije*.

Za života Nine Vavre filmska je umjetnost tek započela svoj razvoj, no ova se umjetnica okušala i kao filmska glumica. Vavra je sudjelovala u dva filma: *Matija Gubec* i *Vragoljanka*.

Uz glumu, Vavra se bavila i spisateljskim radom. U petom dijelu monografije autor donosi Vavrina književna ostvarenja, brojne osvrte o poznatim umjetnicima i suvremenima, njezinu novelu *Probudjenje - Iz "Ispovijesti jedne starije gospojice"* i najznačajnije Vavrino djelo *Dolazak Hrvata*, povijesnu dramu u pet činova. Prikaz i kritike kazališnog izvođenja ove drame opisani su u šestom dijelu monografije. Nina Vavra bavila se i prevoditeljskim radom, uglavnom s češkog i njemačkog jezika. U sedmom poglavlju ove monografije pobrojani su Vavrini prijevodi dramskih djela koja su izvođena u hrvatskim kazalištima.

Posljednje poglavlje opisuje Vavrin odnos s poznatim hrvatskim književnicima dokazujući tako vrlo angažiranu ulogu Nine Vavre u društvenom i kulturnom životu Hrvatske u prvoj polovici 20. stoljeća. Milan Begović redovito objavljuje članke i kazališne kritike o Nini Vavri, ističući njezinu veličinu i izvrsnost. Branko Gavella, Miroslav Krleža i Antun Gustav Matoš u svojim zapisima o kazalištu nerijetko se osvrću na uloge koje je Vavra igrala tijekom svog kazališnog

rada. Monografija je posebno vrijedna jer nam po prvi puta donosi i Vavrinu korespondenciju s istaknutim književnicima onoga vremena, Milanom Ogrizovićem i Ivom Vojnovićem.

U ovoj monografiji posvećenoj križevačkoj tragetkinji Nini Vavri, Ivan Peklić prikazavši s povijesnog gledišta život i djelo prve naše moderne glumice, otkriva još jedan kutak zaista bogate povijesti Križevaca i njegovih znamenitih ličnosti.

Jelena Prugović

DAMIR DEMONJA, PAVLO RUŽIĆ: RURALNI TURIZAM U HRVATSKOJ, S HRVATSKIM PRIMJERIMA DOBRE PRAKSE I EUROPSKIM ISKUSTVIMA, MERIDIJANI, SAMOBOR 2010./2011., 320 STR.

Konačno je i u Hrvatskoj izašla knjiga koja na obuhvatni i stručno-znanstveni način tretira pojavu ruralnog turizma. Dr. sc. Damir Demonja je, doduše, povjesničar umjetnosti, ali je od 2003. zaposlen u Ministarstvu turizma kao viši stručni savjetnik za međunarodnu suradnju, a posebno ga zanima kulturni i ruralni turizam. Ta svoja istraživanja nastavio je od 2006. na zagrebačkom Institutu za međunarodne odnose. Član je Znanstvenog vijeća za turizam HAZU. Drugi autor, dr. sc. Pavlo Ružić, završio je ekonomiju i živi u Poreču, gdje je zaposlen na Institutu za poljoprivredu i turizam. Na riječkom Veleučilištu predaje i kolegij "Ruralni oblici turizma". Dakle, ovaj dvojac stručno relevantnih ljudi osmislio je znanstvenu analizu novoga turističkog smjera u Hrvatskoj, ruralnog turizma. Svoj znatan prilog dale su i suradnice Lidija Mišćin i Dijana Katica, kao i recenzenti dr. sc. Sanja Tišma, dr. sc. Sanja Maleković i mr. sc. Robert Baćac. Grafički je knjigu vrlo uspješno osmislila urednica Petra Somek, uz izuzetne fotografije Josipa Grđana. Uz potporu Ministarstva turizma (predgovor je napisao ministar Damir Bajs), nakladnik knjige je samoborska Izdavačka kuća Meridijani.

Ministar Damir Bajs, među ostalim, naglašava da u suvremenim analizama turističkih tržišta danas valja osobito naglasiti važnost prisustva ruralnog turizma i njegovih brojnih oblika: kulturnog turizma, ekoturizma, lječilišnog, avanturističkog, robinzonskog i drugih. Naime, današnji turisti sve više traže upravo takvu turističku ponudu, a ruralni prostor Hrvatske u tom pogledu još nije niti približno iskorišten. Glavni aduti hrvatskoga turizma bili su i ostali Jadranska obala i more, te donekle urbana turistička ponuda. Golem potencijal ruralnoga turizma tek se pomalo otkriva i razvija turistička ponuda na selu i u prirodi.

U tom kontekstu, ova knjiga ima posebnu važnost i mnogi su je željno očekivali. Ona ne samo da daje analizu postojećeg stanja i donosi dosadašnja hrvatska i europska iskustva, već daje i stručne temelje za poticanje razvoja ruralnoga turizma u nas. Dakako, ruralni turizam ima naglašene razvojne mogućnosti i u porječju Drave, posebice u prirodnim posebnostima holocenih ravni (poloja) Mure, Drave i pritoka.

Knjiga donosi stručno-znanstvenu analizu ruralnoga turizma. U prvom poglavlju razrađene su osnove ruralnog turizma. Govori se o pojmu, terminima i poduzetničkim oblicima ruralnog turizma, zatim o ruralnim turističkim destinacijama, te o oblicima agroturističkog ruralnog turizma i ostalih vrsta turizma u ruralnom prostoru. Drugo poglavlje analizira i predočuje aktualno stanje ruralnog turizma u Hrvatskoj. To se prvenstveno odnosi na hrvatski agroturizam, ali i na ostale oblike turizma u našim ruralnim područjima. Zatim su predočeni naši objekti i drugi kapaciteti ruralnog turizma, pa obujam turističkog prometa u njima, o tržištu ruralnog turizma, te na kraju podaci i poruke dvaju dosad održanih hrvatskih kongresa o ruralnom turizmu (2007. i 2010.).

U trećem poglavlju razrađen je razvoj ruralnog turizma u Hrvatskoj, odnosno glavne pretpostavke da bi taj oblik turizma mogao u ukupnoj ponudi biti važniji i uspješniji. Predstavljene su pretpostavke razvoja ruralnog turizma, a to se prvenstveno odnosi na normativne pretpostavke (zakonodavstvo), organizacijske, edukacijske, razvojne, financijske i promidžbene pretpostavke. Tu su i neke druge pretpostavke, poput uređenosti seljačkih turističkih gospodarstava i objekata, atraktivnosti ponude seljačkih i ostalih oblika ruralnoga turizma i slično. Ovo poglavlje razrađuje i glavne činitelje razvoja ruralnog turizma u Hrvatskoj. Tu su činitelji potražnje - objektivni i subjektivni, te činitelji ponude. U njih se ubrajaju prirodne atrakcije i posebnosti, socijalne vrijednosti, prometna povezanost, turističko posredovanje itd.

Četvrto poglavlje razrađuje marketing u ruralnom turizmu u Hrvatskoj, koji se dosad osobito slabo razvijao. U početku je vrlo važno istraživanje tržišta, a nakon toga slijedi razrada i primjena modernih oblika promidžbe. Važno je organizirati i valjane oblike prodaje, uz odgovarajuću politiku cijena (mислеći na ponudu konkurentnih područja i zemalja).

U petom poglavlju razrađuju se sadašnji i mogući učinci ruralnog turizma u Hrvatskoj. Učinci i u ruralnom turizmu mogu biti ekonomski i neekonomski. Zapravo, ruralni turizam mogao bi ekonomski, društveno i ekološki preobraziti mnoge seoske prostore u nas. Posebna vrijednost ove knjige je navođenje primjera dobre prakse poduzetničkih projekata u ruralnom turizmu Hrvatske. Spomenuta su turistička seljačka obiteljska gospodarstva (TSOG), vinotočja i vinske ceste, kušanonice, izletišta sa starinskim vrstama jela, etno i eko-sela, eko-gospodarstva i organsko-biološka (ekološka) poljoprivreda, etnografske zbirke i tradicijski obrti, kreativne starinske radionice, tematske ceste i putovi, staze i itinerari, starinski i moderniji oblici smještaja itd.

U tom smjeru je koncipirano i šesto poglavlje, koje donosi iskustva i primjere ruralnog turizma u nekim zemljama Europe. Razrađene su najvažnije međunarodne organizacije ruralnog turizma i njihova uloga koju mogu imati u Hrvatskoj. S prikazom organizacije predočeno je nekoliko primjera novih proizvoda ruralnog turizma iz Europe, a prvenstveno neke didaktičke farme iz Italije, te muzeji na otvorenom (starinska sela i gospodarstva). Autori donose i pregled, te razradu načina suradnje u osiguranju sufinanciranja iz strukovnih fondova Europske unije. Možemo na kraju zaključiti da su sudionici hrvatskog ruralnog turizma, a pogotovo njegovi nositelji, dobili potrebitu, odgovarajuću i vrlo korisnu knjigu.

Petar Feletar

**ÉVA GYULAI, ZITA HORVÁTH, ÉVA TURBULY: GOSPODARSTVO I DRUŠTVO
MEĐIMURSKOG VLASTELINSTVA U 17. I 18. STOLJEĆU, ŽUPANIJSKI ARHIV,
ZALAEGRSZEG 2010., 510 STR.**

U upravnom središtu Zaladske županije Zalaegerszegu, a u izdanju tamošnjeg agilnog Županijskog arhiva, tiskana je knjiga građe koja govori o povijesti Međimurja u 17. i 18. stoljeću, a čuva se u tom arhivu. Tri mađarske povjesničarke i arhivistice donose izuzetno vrijedne i dosad uglavnom nepoznate dokumente o vrlo važnom razdoblju povijesti kraja između Mure i Drave, koji je tada upravno bio u sastavu Zaladske županije. Uvodni tekstovi i objašnjenja pisani su na tri jezika: mađarski, hrvatski i njemački, što olakšava korištenje ove knjige. Prijepisi dokumenata donijeti su vjerno i u jeziku na kojem su pisani, a to je uglavnom latinski. Naslovi dokumenata (vrlo kratka regesta) pisani su također na tri jezika.

O ovoj knjizi, autorice su napisale i slijedeće: "Ovaj zbornik povijesnih izvora, oslanjajući se na povijesne dokumente, prikazuje povijest Međimurskog vlastelinstva u razdoblju između 1638. i 1770. godine. U svome izdanju nastojale smo predstaviti vrste povijesnih izvora, koji su do danas

manje proučeni iz područja administrativne uprave, te o povijesti imanja, odnosno o gospodarenju na vlastelinstvu. Dokumenti se odnose i na život pučanstva, te omogućuju praćenje promjena u sudbinama stanovništva, životnih okolnosti i odnosa prema vlastelinima".

U opsežnom uvodnom dijelu, autorice objašnjavaju važnost i izdašnost građe, te daju pregled prilika i povijesti Međimurskog vlastelinstva u to doba. Već samo ta uvodna studija, hrvatskim istraživačima povijesti Međimurja proširuje dosadašnja saznanja. Tim više, jer se koristi i dio mađarske literature koja je hrvatskim historiografima dosad bila manje poznata. U uvodnoj studiji razmatraju se slijedeće teme: uvod u stručnu literaturu i izvore za povijest vlastelinstva i Međimurja, geografski i opći upravni položaj vlastelinstva, povijest posjedovanja vlastelinstva (s naglaskom na razdoblje Zrinskih), društveni ustroj i gospodarstvo vlastelinstva, kmetski odnosi na vlastelinstvu, a daje se i popis usluga i kmetskih nameta u Međimurju po svim tadašnjim naseljima, a u doba grofa Mihalja Althana.

Najveći dio knjige odnosi se na uvrštene prijepise originalnih dokumenata iz toga razdoblja, a koji se odnose na Međimurje. Objavljena su 24 dokumenta, sa svim tablicama i imenima (često vrlo opsežnim). S obzirom da će hrvatske povjesničare ova knjiga vrlo zanimati, ovdje ćemo navesti naslove dokumenata (odnosno najkraći opis sadržaja):

1. Dioba vlastelinstva i čakovečke utvrde između Petra i Nikole Zrinskog, 19. 6. 1638., 2. Popis nakita i gotovine udovice Petra Zrinskog, grofice Marije Sofije, 18. 7. 1670., 3. Inventari kraljevskih povjerenika o konfisciranim pokretninama pokojnog Petra Zrinskog, 30. 10. 1671., 4. Inventari istog sadržaja, novi dokument, 5. Popis konfisciranih dobara Petra Zrinskog, 1671., 6. Popis kraljevskih povjerenika i procjena kmetskih zemljišta, vlastelinskih daća i selišta, 1672., 7. Dokument o istim elementima, nastavak, 1672., 8. Urbar Komore o Međimurskom vlastelinstvu, 1. 4. 1679., 9. Popis Komore i procjena međimurskih posjeda: Gornji i Donji Kraljevec, 3. 6. 1686., 10. Urbar i popis o imanju pokojnog Adama Zrinskog, 28. 2. 1692., 11. Procjena Međimurskog vlastelinstva Petra Zrinskog od strane kraljevskih povjerenika, 31. 5. 1692., 12. Procjena konfisciranog veleposjeda grofa Adama Zrinskog, 1672., 13. Procjena Rackaniže i Pribislavca, oko 1692., 14. Izvješće Komore o prodaji Međimurskog vlastelinstva markizu de Pryeu, 1. 3. 1694., 15. Ugovor između Leopolda I. i markiza de Pryea o davanju u zakup Međimurskog vlastelinstva, 1. 3. 1694., 16. Popis posjeda Međimurskog vlastelinstva, 1647./1648., 17. Izvješće Komore o djelovanju odbora za prodaju Međimurskog vlastelinstva, te o mogućem povlačenju vojske stacionirane u Međimurju, 1. 9. 1686., 18. Pismo Gašpara Balogha vicekancelaru Austrije, barunu Mansburgu, kojim prosvjeduje protiv djelovanja izaslanog odbora u Međimurju, 19. 8. 1686., 19. Godišnji prihodi Međimurskog vlastelinstva, oko 1684., 20. Izvješće Komore o zamjeni Međimurskog vlastelinstva i posjeda Mitterburschke grofovije, oko 1694., 21. Izvješće baruna Walsegga o darovanju Međimurskog vlastelinstva, 18. 4. 1719., 22. Državni popis o porezima ubranim od poreznika ratarskoga grada Čakovca naređen dekretom Karla III., 1720., 23. Čakovečka kmetska izjava, 1768., 24. Darovnica Karla III., kojom cijelo Međimursko vlastelinstvo zajedno s dijelovima daruje Ivanu Mihalju Althanu, 25. 5. 1739.

Osim zanimljivih, pa i dosad neobjavljenih podataka, ovi dokumenti donose opsežne popise imena i prezimena kućedomaćina, a više se puta navodi praktički cijela topografija Međimurja. To otvara nove mogućnosti proučavanja povijesti i drugih značajki Međimurja u to doba. Radi lakšeg korištenja knjige, na kraju je tiskano i abecedno kazalo zemljopisnih imena, te popis literature.

Dragutin Feletar

KRŠĆANSKA BAŠTINA I PLEMSTVO U HRVATSKO-MAĐARSKOJ POGRANIČNOJ REGIJI, ZNANSTVENI SKUP, KALNIK 16-17. LISTOPADA 2010.

Na Kalniku je od 16. do 17. listopada 2010. održan međunarodni znanstveni skup pod nazivom Kršćanska baština i plemstvo u hrvatsko-mađarskoj pograničnoj regiji. Ovaj skup je održan u sklopu projekata koji su u tijeku u IPA programu (Instrument for Pre-Accession): "P2P Heritage 'Ljudi ljudima - Zajednička kulturna i povijesna baština granične regije Križevci - Pečuh'". Inače, nositelj i glavni korisnik ovoga Projekta je Grad Križevci, a što znači da je zadužen za usklađivanje suradnje svih projektnih partnera. Uz Grad Križevce, u spomenutom Projektu sudjeluju: hrvatska općina iz regije Baranya Megye, kao partner iz Mađarske, zatim Općina Kalnik, kao drugi partner iz Hrvatske, i Pučko otvoreno učilište Križevci, kao Projektu pridruženi partner. Cilj ovog međunarodnog znanstvenog skupa bio je upotpuniti obrazovanje mladih, zatim doprinijeti još boljem poznavanju hrvatsko-mađarske prošlosti i još boljoj povezanosti pograničnih dijelova Hrvatske i Mađarske. U sklopu skupa održana su slijedeća izlaganja:

Tako je ĐURO FRANKOVIĆ održao izlaganje pod naslovom Sv. Stjepan i sv. Ladislav u pučkoj tradiciji mađarskih Hrvata. Kolega Franković je istaknuo kult ili štovanje mađarskog kralja sv. Stjepana I. i mađarsko-hrvatskog kralja sv. Ladislava I. veoma je dobro očuvan u pučkoj tradiciji Hrvata u Mađarskoj. Stanoviti kult ovih mađarskih svetaca podjednako je bio zastupljen i u Hrvatskoj. Naime, brojne statue te zidne i oltarne slike u Međimurju i Varaždinu, a prije toga i oltari koji su im bili posvećeni u zagrebačkoj Katedrali te drugim mjestima u Hrvatskoj, dokazuju da su Stjepan I. i Ladislav I. bili omiljeni sveci.

GÁBOR SZEBERÉNYI u svojem se izlaganju Primjedbe o "šest rodova Gorske županije" i ranoj povijesti Babonića očitovao o stajalištu hrvatskih historiografa o povelji kralja Andrije II. Uz to je, a oslanjajući se na povelje u kojima se spominje "šest rodova Gorske županije", osvjetlio i neke karakteristične crte plemićkog društva na područjima južno od Save. Tako je obradio povelju koju su u veljači 1243. godine sklopili primorski ban Stjepan (Babonić) i građani Senja. SZABOLC VARGA podnio je izlaganje pod naslovom Položaj Hrvatskoga Kraljevstva i Slavonije u Mađarskom Kraljevstvu krajem srednjega vijeka. U svojem izlaganju ukazao je na promjene odnosa Hrvatske i Slavonije s Mađarskim Kraljevstvom u vrijeme Mohačke bitke (1526.). Upozorio je na različita polazišta koja su Hrvatska i Slavonija tijekom povijesti imale s Mađarskim Kraljevstvom. Naime, Hrvatska je s Mađarskim Kraljevstvom bila u personalnoj uniji (Pacta conventa), dok je Slavonija bila jedna od njezinih pokrajina.

TAMÁS FEDELES u svojem je pak izlaganju pod naslovom Obitelj Újlaki i redovnički redovi: doprinosi pobožnosti velikaša u kasnom srednjovjekovlju predstavio pobožnost obitelji Újlaki koja je u mađarskoj povijesti odigrala važnu ulogu. Premda su o prošlosti ove obitelji pisali brojni mađarski istraživači (primjerice Wertner Mór, Reiszig Ede, Kubinyi András), kao i hrvatski (primjerice Stanko Andrić), sveobuhvatna studija koja bi prikazala odnos Újlakijevih s crkvenim ustanovama i pobožnost pojedinih članova njihove obitelji do sada još nije napisana.

DAVOR BALIĆ je dao svoj doprinos skupu izlaganjem naslovljenim Aleksandar Tomiković i Grgur Peštalić: profesori filozofije na učilištu u Baji. Balić je istaknuo da jedno od franjevačkih filozofskih učilišta koje je djelovalo veći dio 18. stoljeća bilo je i filozofsko učilište u Baji (južna Ugarska). Budući da je osnovano 1725. godine, isprva je potpadalo pod franjevačku Provinciju Bosne Srebrne. No, 1757. godine učilište je postalo sastavnim dijelom nove franjevačke provincije koja je nazvana Provincijom sv. Ivana Kapistranskoga. Ova provincija obuhvaćala je čitavu Slavoniju sa Srijemom te veliki dio Ugarske. Nastava filozofije na učilištu u Baji održavana je sve do 1783. godine. Tada je, naime, odlukom Ugarskoga kraljevskog namjesničkog vijeća zabranjeno djelovanje crkvenih visokih škola. Time su ukinuta i franjevačka filozofska učilišta, pa tako i ono u Baji.

ZDENKO BALOG nas je u svojem radu Ikonografski program ciklusa fresaka u crkvi Svetoga Brcka na Kalniku upoznao s freskama u župnoj crkvi Svetog Brcka na Kalniku. Tu se nalaze dva ciklusa fresaka: 1. Stariji ciklus iz 14. stoljeća. Ovaj ciklus se pripisuje talijanskom majstoru iz Toskane, a potječe iz druge polovice 14. stoljeća i prikazuje mučeništvo svetog Petra Mučenika. Freske su očuvane u manjoj mjeri u crkvenoj lađi. 2. Noviji ciklus iz početka 16. stoljeća. Opsežniji je od starijeg ciklusa i zauzima cijelo novoizgrađeno svetište iz početka 16. stoljeća. Freske su vjerojatno nastale ubrzo nakon izvedbe novog svetišta, a pripisane su domaćem majstoru.

Da nema dokaza koji bi bili pouzdani o boravku Bele IV. na velikokalničkoj ili malokalničkoj utvrdi izvjestio nas je OZREN BLAGEC u izlaganju pod naslovom Bela IV. i kalničko plemstvo. Bela se u Zagrebu zadržao desetak mjeseci, nakon čega je svoj bijeg nastavio prema Splitu, odnosno Trogiru. U drugom dijelu izlaganja Blagec je naveo biografije nekoliko istaknutih kalničkih plemića.

TOMISLAV BOGDANOVIĆ u izlaganju Povijest pavlina s osvrtom na njihovo djelovanje u Križevcima prikazao je povijest, djelovanje i kulturni značaj pavlina. Prvi dio bio je posvećen općoj povijesti pavlinskoga reda. Naglasio je prve promicatelje reda (pustinjaci), kao i na njihovo organiziranje do osnutka, a onda i priznanja od Crkve te rimskoga pape. Iz burne pavlinske povijesti izdvojio je tek njihov progon od Osmanlija te borbu protiv protestantizma i crkvenih reformi Josipa II. Pri završetku ovoga dijela izlaganja usredotočio se i na obnovu pavlinskoga reda nakon njegova ukinuća 1786. godine.

Pregled istraživanja doprinosa pavlina hrvatskoj glazbenoj umjetnosti dala nam je LUCIJA KONFIC. U izlaganju prikazane su teme kojima su se na području povezanosti pavlina i glazbe bavili hrvatski istraživači. Izdvojila je tri skupine tema: 1. Istraživanja vezana uz Pavlinski zbornik, jedan od najvažnijih izvora nabožne crkvene popijevke u Hrvatskoj; 2. Istraživanja o orguljama u pavlinskim samostanima, jedinog instrumenta kojim su pavlini, bilo da se radi o koralnom pjevu ili crkvenoj pučkoj popijevci, pratili crkveno pjevanje; 3. Istraživanja koja se odnose na život i rad pavlina Amanda Ivančića (1727-1790?), skladatelja skladbi duhovnog (mise, oratoriji, antifone, litanije) i svjetovnog karaktera (simfonija, divertimenta, sonate).

Učenice križavačke Gimnazije DORA KOVAČ i RAHELA-MARIJA PULJEVIĆ u svojoj prezentaciji Templari na području Glogovnice usmjerle su se na njihov život i rad u Glogovnici. No, o ovom tajnovitom i važnom crkvenom redu, najprije su prikazale njegovo osnivanje i djelovanje u Europi. Tek potom su predstavile djelovanje templara čiji su posjedi bili na području Glogovnice. U tom dijelu prezentacije posebnu pozornost posvetile su 1240. godini, kada je, upravo u Glogovnici, održana glavna skupština templarskoga reda. Taj podatak omogućio im je da ustvrde da su templari s područja Glogovnice unutar svojega reda imali veliku važnost i bili vrlo cijenjeni.

Prosvjetnu i znanstvenu djelatnost križevačkih i mađarskih pavlina u Hrvatskoj pavlinskoj provinciji izložio je IVAN PEKLIĆ. Prvi dio izlaganja odnosio se na pavline koji potječu iz Križevaca i okolice. Osim prikazima njihovih životopisa, posebna pozornost posvećena je onim pavlinima iz Križevaca ili njegove okolice koji su djelovali na pavlinskom sveučilištu u Lepoglavi. Drugi dio izlaganja odnosio se na pavline koji su također pripadali Hrvatskoj pavlinskoj provinciji, a podrijetlom su bili Mađari

O Studentima iz hrvatskih zemalja na Sveučilištu u Olomoucu u ranome novom vijeku (s posebnim osvrtom na Ivana Zakmardija i ostale studente iz križevačkog kraja) izvjestio nas je HRVOJE PETRIĆ. U izlaganju se usredotočio na studente koji su podrijetlom bili iz hrvatskih zemalja, a u ranome su novovjekovlju studirali na Sveučilištu Olomouc u Moravskoj. Posebnu pozornost pritom je posvetio obrazovanju Ivana Zakmardija Dijankovečkoga. Naime, njegovo

obrazovanje je započelo na isusovačkoj gimnaziji u Zagrebu, a završilo je u Olomoucu, gdje se školovao između 1615. i 1617. godine.

TAJANA PLEŠE je predstavila rad pod naslovom Arheološki kontekst pavlinskih samostana kasnosrednjovjekovne Slavonije U izlaganju su bili obuhvaćeni rezultati dosadašnjih arheoloških istraživanja pavlinskih samostana od vremena osnutka Reda do bitke na Mohaču 1526. godine. Samostani na Moslavačkoj gori (sredina 13. stoljeća), u Remetama (druga polovica 13. stoljeća), Bakvi (1301) te sv. Petra na Zlatu (1303-1304) osnovani su u prvom stoljeću postojanja Reda. Drugoj, kasnijoj grupi (od sredine 14. stoljeća do 1526. godine) pripadali su samostani u Strezi (1374), Šenkovcu (1376), Lepoglavi (1400), Kamenskom (1404) te Donjoj Vrijeski (1412).

KRUNOSLAV PUŠKAR je imao izlaganje pod naslovom Tragom njemačko-mađarsko-hrvatskih jezičnih dodira. On je istaknuo da službena povijest mađarsko-hrvatskih jezičnih dodira započinje 1102. godine personalnom unijom (Pacta conventa) između hrvatskog plemstva i ugarskoga kralja Kolomana, a završava 1918. godine raspadom Austro-Ugarske Monarhije. Jezični dodiri su, dakle, bili neizbježni zbog izrazitih prostornih i političkih dodira. O njima svjedoče postojeće predmetne skupine hungarizama u onim područjima iz kojih se najviše i posuđivalo.

DOMAGOJ SREMIĆ obavijestio nas je u izlaganju Uzroci izbijanja Prve posavske bune (1653-1659) i uloga Ivana Zakmardija u njezinu dokumentiranju o jednoj od najvećih i najznačajnijih seljačkih buna u Banskoj Hrvatskoj, a to je bila Prva posavska buna. Izbila je na vlastelinstvu Novigradu Posavskom i trajala je od 1653. do 1659. U vrijeme trajanja Prve posavske bune jedan od najznačajnijih bilježnika bio je Ivan Zakmardi Dijankovečki (oko 1600-1667). Zahvaljujući njemu, jer je kao aktivan sudionik Kraljevske komisije za smirivanje posavskih buna i ondašnji protonotar Kraljevine Hrvatske i Slavonije, bilježeni su svi saborski zaključci.

Ivan Peklić